

Daniel Casals i Martorell

RÀDIO EN CATALÀ

Contribució de Catalunya Ràdio
a la creació d'un llenguatge radiofònic català
per als informatius

Pròleg de Mila Segarra

Llindar d'Oriol Camps i Jordi Lucea

Pròleg	7
Llindar	11
Pòrtic	15
1. MARC TEÒRIC	21
1.1. L'estandardització lingüística	21
1.1.1. La variació lingüística	21
1.1.1.1. La variació dialectal i els dialectes	22
1.1.1.2. La variació contextual i els registres	24
1.1.1.2.1. El camp	25
1.1.1.2.2. El canal	26
1.1.1.2.3. El nivell de formalitat	27
1.1.1.2.4. El propòsit comunicatiu	28
1.1.2. El procés d'estandardització lingüística	29
1.1.2.1. Varietat estàndard	29
1.1.2.2. Fases del procés d'estandardització lingüística	31
1.1.2.2.1. Selecció de les varietats base	32
1.1.2.2.2. Codificació	32
1.1.2.2.3. Extensió del coneixement i de l'ús	33
1.1.2.2.4. Elaboració funcional	37
1.1.2.2.5. Assoliment de l'estandardització	40
1.2. El llenguatge i la informació radiofònica	41
1.2.1. Aproximació teòrica al llenguatge radiofònic	42
1.2.1.1. Definició	42
1.2.1.2. Trets que caracteritzen el llenguatge radiofònic	44
1.2.1.3. Requisits de la redacció radiofònica	46
1.2.1.4. Disposició del text radiofònic	49
1.2.2. Aproximació teòrica a la informació radiofònica	49

1.2.2.1.	Definició de la <i>notícia</i>	49
1.2.2.2.	Classificació de les notícies	52
1.2.2.3.	Estructura de la <i>notícia</i>	54
2.	ESTUDI DE TRETS DEL LLENGUATGE RADIOFÒNIC CATALÀ PER A INFORMATIUS	57
2.1.	Nombre de mots de l'oració radiofònica per als informatius	57
2.1.1.	Resultats	58
2.1.1.1.	Resultats globals dels informatius de Catalunya Ràdio	58
2.1.1.2.	Resultats parcials per informatius	62
2.1.1.2.1.	<i>Catalunya Matí</i>	62
2.1.1.2.2.	<i>Informatiu del Migdia</i>	64
2.1.1.2.3.	<i>Catalunya Vespre</i>	65
2.1.1.2.4.	<i>Catalunya Nit</i>	67
2.1.1.2.5.	<i>Informatiu del Migdia. Edició cap de setmana</i> (dissabtes).	68
2.1.1.2.6.	<i>Informatiu del Migdia. Edició cap de setmana</i> (diumenges).	69
2.1.2.	Anàlisi de l'oració radiofònica per franges de nombre de mots	71
2.1.2.1.	Unitats pertanyents al grup A.	71
2.1.2.1.1.	Franja [11 a 20]	71
2.1.2.1.1.1.	Funcions dels enunciats d'entre onze i vint mots	72
2.1.2.1.1.2.	Entorn textual d'un enunciat de la franja [11 a 20].	77
2.1.2.1.2.	Franja [21 a 30]	78
2.1.2.1.2.1.	Funcions	78
2.1.2.1.2.2.	Entorn textual d'una oració de la franja [21-30].	80
2.1.2.2.	Unitats pertanyents al grup B.	82
2.1.2.2.1.	Franja [31 a 40]	82
2.1.2.2.2.	Franja [41 a 50]	85
2.1.2.3.	Unitats pertanyents al grup C: franja [1 a 10].	87

2.1.2.4.	Unitats pertanyents al grup D.	92
2.1.3.	Conclusions	97
2.2.	La complexitat de l'oració radiofònica	97
2.2.1.	Els fragments	98
2.2.2.	Les oracions	100
2.2.2.1.	Les oracions simples	102
2.2.2.2.	Les oracions compostes	104
2.2.2.2.1.	Les oracions coordinades	105
2.2.2.2.1.1.	Les coordinades co- copulatives	106
2.2.2.2.1.2.	Les coordinades dis- juntives	111
2.2.2.2.1.3.	Les coordinades ad- versatives	113
2.2.2.2.2.	Les oracions subordinades	118
2.2.2.2.2.1.	Les subordinades substantives	119
2.2.2.2.2.2.	Les subordinades adjectives	120
2.2.2.2.2.3.	Les subordinades adverbials	125
2.2.2.2.3.	Les oracions juxtaposades	129
2.2.2.2.4.	Acumulació d'estructures de- pendents	131
2.2.3.	Conclusions	135
2.3.	Mode i temps verbal de l'oració radiofònica	136
2.3.1.	Estudi quantitatiu general	136
2.3.2.	Mode i temps verbal de les oracions simples	138
2.3.2.1.	Estudi quantitatiu	138
2.3.2.2.	Estudi qualitatiu	142
2.3.3.	Mode i temps verbal de les oracions compostes	146
2.3.3.1.	Mode i temps del verb principal	146
2.3.3.1.1.	Estudi quantitatiu	146
2.3.3.1.2.	Estudi qualitatiu	149
2.3.3.2.	Mode i temps del verb coordinat	153
2.3.3.2.1.	Estudi quantitatiu	153
2.3.3.2.2.	Estudi qualitatiu	154
2.3.3.3.	Mode i temps del verb subordinat	158
2.3.3.3.1.	Estudi quantitatiu	158

	2.3.3.3.2. Estudi qualitatiu	160
	2.3.3.4. Mode i temps de les oracions juxtaposades	164
	2.3.3.4.1. Estudi quantitatiu	164
	2.3.2.4.2. Estudi qualitatiu	166
	2.3.4. Conclusions	167
2.4.	Ordre dels constituents	168
	2.4.1. Aproximació quantitativa	168
	2.4.1.1. Resultats globals dels informatius de Catalunya Ràdio	168
	2.4.1.2. Resultats parcials per informatius	169
	2.4.1.2.1. <i>Catalunya Matí</i>	170
	2.4.1.2.2. <i>Informatiu del Migdia</i>	171
	2.4.1.2.3. <i>Catalunya Vespre</i>	172
	2.4.1.2.4. <i>Catalunya Nit</i>	173
	2.4.1.2.5. <i>Informatiu del Migdia. Edició cap de setmana (dissabtes)</i>	174
	2.4.1.2.6. <i>Informatiu del Migdia. Edició cap de setmana (diumenges)</i>	175
	2.4.2. Estudi qualitatiu de l'ordre dels constituents de l'oració radiofònica informativa	176
	2.4.2.1. Ordre «S + V + C»	176
	2.4.2.2. Alteracions de l'ordre «S + V + C»	180
	2.4.2.2.1. Desplaçament del subjecte	180
	2.4.2.2.2. Desplaçament del complement directe	182
	2.4.2.2.3. Desplaçament del complement indirecte.	184
	2.4.3. Conclusions	185
2.5.	Veu passiva.	186
	2.5.1. Passiva perifràstica o passiva amb <i>ésser</i>	190
	2.5.1.1. Aproximació quantitativa	191
	2.5.1.1.1. Resultats globals	191
	2.5.1.1.2. Resultats parcials per informatius	192
	2.5.1.1.2.1. <i>Catalunya Matí</i>	193
	2.5.1.1.2.2. <i>Informatiu del Migdia</i>	194
	2.5.1.1.2.3. <i>Catalunya Vespre</i>	195
	2.5.1.1.2.4. <i>Informatiu del Migdia. Edició cap de setmana (dissabtes)</i>	195

	2.5.1.1.2.5.	<i>Informatiu del Migdia. Edició cap de setmana (diumenges)</i>	196
2.5.1.2.		Aproximació qualitativa a la passiva perifràstica	198
	2.5.1.2.1.	Funcions de la passiva perifràstica	198
	2.5.1.2.2.	Context de l'estructura passiva perifràstica	201
	2.5.1.2.3.	Participi de passat	203
2.5.2.		Passiva pronominal o passiva amb el pronom <i>se</i>	204
	2.5.2.1.	Resultats globals	205
	2.5.2.2.	Resultats parcials per informatius	205
	2.5.2.2.1.	<i>Catalunya Matí</i>	206
	2.5.2.2.2.	<i>Informatiu del Migdia</i>	207
	2.5.2.2.3.	<i>Catalunya Vespre</i>	207
	2.5.2.2.4.	<i>Catalunya Nit</i>	208
	2.5.2.2.5.	<i>Informatiu del migdia. Edició cap de setmana (dissabtes)</i>	209
	2.5.2.2.6.	<i>Informatiu del migdia. Edició cap de setmana (diumenges)</i>	210
	2.5.2.3.	Aproximació qualitativa: funcions de la passiva pronominal.	210
2.5.3.		Passiva estativa o resultativa	214
	2.5.3.1.	Aproximació quantitativa	214
	2.5.3.1.1.	Resultats globals	214
	2.5.3.1.2.	Resultats parcials per informatius	215
	2.5.3.1.2.1.	<i>Catalunya Matí</i>	215
	2.5.3.1.2.2.	<i>Informatiu del Migdia</i>	216
	2.5.3.1.2.3.	<i>Catalunya Vespre</i>	216
	2.5.3.1.2.4.	<i>Catalunya Nit</i>	217
	2.5.3.1.2.5.	<i>Informatiu del Migdia. Edició cap de setmana (dissabtes)</i>	218
	2.5.3.1.2.6.	<i>Informatiu del Migdia. Edició cap de setmana (diumenges)</i>	218

2.5.3.2.	Aproximació qualitativa: funcions de la pas-	
	siva estativa o resultativa	219
2.5.3.3.	Conclusions	222
2.6.	La negació	222
2.6.1.	Estudi quantitatiu	223
2.6.1.1.	Resultats globals	224
2.6.1.2.	Resultats per informatius	225
	2.6.1.2.1. <i>Catalunya Matí</i>	225
	2.6.1.2.2. <i>Informatiu del Migdia</i>	226
	2.6.1.2.3. <i>Catalunya Vespre</i>	227
	2.6.1.2.4. <i>Catalunya Nit</i>	228
	2.6.1.2.5. <i>Informatiu del Migdia. Edició cap</i>	
	<i>de setmana (dissabtes)</i>	229
	2.6.1.2.6. <i>Informatiu del Migdia. Edició cap</i>	
	<i>de setmana (diumenges)</i>	229
2.6.1.3.	Resultats segons la partícula negativa	230
	2.6.1.3.1. <i>No</i>	230
	2.6.1.3.2. <i>Sense</i>	231
	2.6.1.3.3. <i>Cap</i>	232
	2.6.1.3.4. <i>Ni</i>	233
	2.6.1.3.5. <i>Mai</i>	233
	2.6.1.3.6. <i>No pas</i>	234
	2.6.1.3.7. <i>Tampoc</i>	235
	2.6.1.3.8. <i>Res</i>	235
	2.6.1.3.9. <i>Ningú</i>	236
2.6.2.	Estudi qualitatiu	237
2.6.2.1.	Elements que intervenen en la negació	237
	2.6.2.1.1. <i>No</i>	237
	2.6.2.1.1.1. Preverbal (1): <i>No</i> +	
	verb principal	237
	2.6.2.1.1.2. Preverbal (2): <i>No</i> +	
	verb subordinat	238
	2.6.2.1.1.3. Preverbal (3): <i>No</i> +	
	pronom(s) feble(s)	
	+ verb subordinat	239
	2.6.2.1.1.4. <i>No</i> + verb elidit	240
	2.6.2.1.1.5. <i>No</i> + SX	241
	2.6.2.1.1.6. L'adverbi <i>no</i> en cor-	
	relacions i expres-	

	sions negatives . . .	242
2.6.2.1.2.	Elements de polaritat negativa .	243
	2.6.2.1.2.1. <i>Cap</i>	243
	2.6.2.1.2.2. <i>Mai</i>	245
	2.6.2.1.2.3. <i>Ningú</i>	247
	2.6.2.1.2.4. <i>Res</i>	247
2.6.2.1.3.	Marcadors negatius de focus:	
	<i>No pas</i>	248
2.6.2.1.4.	Coordinació negativa	249
2.6.2.1.5.	Reforçament de la negació . . .	249
2.6.2.1.6.	Inductors negatius	250
	2.6.2.1.6.1. Verbs <i>evitar</i> , <i>impe-</i> <i>dir</i> i <i>negar</i>	250
	2.6.2.1.6.2. La preposició <i>sense</i>	251
	2.6.2.1.6.3. La partícula <i>poc</i> . .	251
2.6.2.1.7.	Oracions negatives reconverti-	
	bles en afirmatives	252
2.6.2.2.	Entorn d'una oració negativa	253
2.6.3.	Conclusions	255
3.	CONCLUSIONS I PERSPECTIVES D'ESTUDI	257
3.1.	Conclusions	257
	3.1.1. Trets sintàctics que configuren el llenguatge radio-	
	fònic català per als informatius	257
	3.1.2. Proposta de redacció radiofònica en sintaxi	262
3.2.	Perspectives d'estudi	266
4.	BIBLIOGRAFIA	267